

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
2.Fkf.298/2025/9. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Budapesten, 2026. február 26. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az emberölés büntettének kísérlete miatt fk. Terhelt1 vádlott ellen indított büntetőügyben a Budapest Környéki Törvényszék 2025. június 30. napján kihirdetett 20.Fk.44/2024/53. számú ítéletét megváltoztatja.

A cselekményt emberölés büntette kísérletének minősíti [Btk. 160. § (1) bekezdés].

Mellőzi azon ítéleti rendelkezést, hogy a vádlott a sértettel ne tartson kapcsolatot.

A vádlott 2025. március 24. napjától 2025. július 1. napjáig állt lakóhelyhez kötött bűnügyi felügyelet alatt.

Ha a dolog átvételére jogosult vádlott a jogerős határozat közlésétől számított három hónapon belül nem veszi át a dolgot, akkor a dolog az állam tulajdonába kerül.

Az elsőfokú ítélet bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezését akként pontosítja, hogy a vagyoni érdekelt neve és lakcíme helyesen: tanú5 cím1. alatti lakos.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A másodfokon felmerült 35.336 (harmincötezer-háromszázharminchat) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Budapest Környéki Törvényszék a 2025. június 30. napján kihirdetett ítéletével fk. Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki emberölés büntettének kísérletében [Btk. 166. § (1) (2) bekezdés a./ pont]. Ezért 2 évre próbára bocsátotta és megállapította, hogy pártfogó felügyelet alatt áll. Rendelkezett arról, hogy a vádlott a próbaidő alatt köteles magát távol tartani tanú1 sértettől. A lefoglalt késpengét és annak nyelét elkobozta. Döntött a további bűnjelek lefoglalásának megszüntetéséről és egy részének a vádlottnak történő kiadásáról, valamint másik részének a megsemmisítéséről. Kötelezte a vádlott gondozását az elkövetéskor ellátó tanú5 a bűnügyi költség megfizetésére.

[2] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a vádlott terhére a kiszabott intézkedés súlyosításáért, javítóintézeti nevelés alkalmazása érdekében, valamint a bűnügyi költséggel kapcsolatban hozott ítéleti rendelkezés ellen, a vádlott, a védő és a vádlott törvényes képviselője felmentésért, illetve tanú5 egyéb érdekelt a bűnügyi költség megfizetésére kötelezése miatt jelentett be fellebbezést.

[3] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.15/2024/11. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta. A védelmi fellebbezéseket, valamint az egyéb érdekelt fellebbezését nem tartotta alaposnak.

[4] A fellebbezések elbírálására a Be. 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülés kitűzését indítványozta és bejelentette az azon való részvételét.

[5] Az ügyészség leszögezte, hogy ellentétes irányultságú joghatályos fellebbezések tartalmára figyelemmel, a másodfokú felülbírálat a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján teljeskörű.

[6] Azt fejtette ki, hogy a törvényszék az eljárást a perrendi szabályokat betartva folytatta le, hatályon kívül helyezésre okot adó abszolút, illetve relatív eljárási szabálysértést nem vétett és a vádlott terhére rótt bűncselekmény büntetési tételkerete alapján a bíróság összetétele az elsőfokú eljárás során a Be. 680. § (1) bekezdés a) pontja, (2) bekezdése és az (5) bekezdés a) pontja alapján törvényes volt.

[7] Az elsőfokú bíróság a kóros elmeállapotú fiatalkorú vádlott érdekében a Be. 691. § (1) bekezdése alapján törvényesen rendelt el zárt tárgyalást.

[8] A fiatalkorú vádlott törvényes képviselőjének értesítése valamennyi eljárási cselekmény kapcsán szabályszerűen megtörtént, az ügygondnok egyetlen tárgyalási határnapot kivéve (2024. november 20.) valamennyi tárgyalási határnapon megjelent.

[9] Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségét kimerítően teljesítette, beszerzett és megvizsgált minden olyan bizonyítékot, amely a vád tárgyává tett bűncselekmény bizonyítása szempontjából relevanciával bírt.

[10] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás azonban a Be. 592. § (2) bekezdés a) és c) pontjában írt okból részben megalapozatlan, ugyanis az elsőfokú bíróság néhány kisebb részlet vonatkozásában a tényállást hiányosan állapította meg, illetve a megállapított tényállás ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával.

[11] E részleges megalapozatlanság a fellebbviteli eljárásban a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alapján az ügyiratok tartalmának megfelelően orvosolható.

[12] E hiányt az ügyészség abban látta, hogy az elsőfokú bíróság ítéleti tényállásában nem jelölte meg az elkövetés helyét, mint a büntetőjogi főkérdések egyikét. Ezért az ítélet [10] és [15] bekezdéseinek első mondatait ki kell egészíteni azzal, hogy a vádlott lakóhelye és egyben a cselekmény elkövetésének helye a terhelt lakcíme szám alatti lakás volt.

[13] A törvényszék indokolási kötelezettségének megfelelően eleget tett. Valamennyi a tárgyalás anyagává tett bizonyítékot az iratok tartalmának megfelelően ismertette, azokat egyenként és összességükben is értékelte. Mérlegelő tevékenységéről számot adva indokát adta annak, hogy ítélezése alapjául miért tanúl sértett egyéb bizonyítékokkal is alátámasztott vallomását fogadta el, illetve a tanúk egymásnak ellentmondó nyomozati, illetőleg tárgyalási szakban tett nyilatkozatai közül melyeket és miért tartott hitelt érdemlőnek.

[14] A vádlott felmentésére csak eltérő tényállás mellett lenne lehetőség, amelynek megállapítása a fellebbviteli eljárásban a Be. 591. § (1) bekezdése és a Be. 593. § (2) bekezdés 2. mondata alapján tilalmazott.

[15] A megállapított tényállásból a törvényszék okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére, a bűncselekmény minősítése törvényes.

[16] Az ügyészség álláspontja szerint ugyanakkor az indokolás pontosításra szorul. Ugyanis a terhelti tudattartalom megítélése kapcsán a kóros elmeállapotú vádlott esetében az elkövetés objektív (tárgyi) tényezői az elsődlegesen meghatározók. Hivatkozott a 3/2013. Büntető jogegységi határozatban írt szempontokra, illetve az elkövetést követően tett terhelti megjegyzésre „reméli, hogy a sértett tanult ebből, nem fog hiányozni, ha meghal” (ítélet [33] bekezdése), valamint a vérző sértett iránti vádlotti teljes közömbösségre.

[17] Kifejtette, hogy helyes volt a törvényszék azon megállapítása is, hogy a vádlott szándéka tanúl sértett életének kioltására irányult, és kifejezetten kívánta a sértett halálát.

[18] Az előre kitervelten történő elkövetést, mint minősítő körülményt az elsőfokú bíróság ugyancsak alappal rótta a vádlott terhére.

[19] Rámutatott az ügyészség azon törvényszéki tévedésre, amikor az ölési cselekményt alkalmatlan módon elkövetett kísérletnek minősítette (ítélet [71] bekezdése). Ugyanis az irányadó tényállás szerint (ítélet [16] és [17] bekezdése) az elkövetéshez használt kés a sértett védekezése folytán eltört, a vádlott által végrehajtott szúrások alkalmasak voltak akár halált is okozó sérülések létrehozására, amit az orvosszakértő is megerősített. A halálos eredmény a vádlott támadás közbeni helyzetére, finom-motorikus képességeinek hiányosságára, a sértett védekezésére, valamint a nemesebb képletek sérülésének hiányára visszavezethetően maradt el.

[20] A halálos eredmény részben tanúl sértett aktív védekező magatartására, az elkövetéshez használt kés eltörésére volt visszavezethető, így alkalmatlan módon elkövetett kísérlet nem állapítható meg.

[21] Az ügyészség szerint a törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó súlyosító és enyhítő körülményeket feltárta, de azokat nem a valós súlyuknak megfelelően értékelte, és eltúlzottan enyhe joghátrányt szabott ki. A bűncselekmény tárgyi súlyára, a bűnösségi körülményekre és a fiatakorú vádlott speciális személyiségjegyeire tekintettel a próbára bocsátás helyett a Btk. 125. § (1) és (2) bekezdései szerinti javítóintézeti nevelés alkalmas a büntetési célok elérésére.

[22] A joghátrány súlyosítása esetén az elrendelt javítóintézeti nevelés időtartamába be kell számítani a fiatakorú vádlott által előzetes fogva tartásban, valamint lakóhelyhez kötött bűnügyi felügyeletben töltött időt.

[23] Felhívta a figyelmet arra, hogy a Be. 693/A. §-a alapján a vádlott nagykorú gondozójának, tanú5 a bűnügyi költség megfizetésére kötelezésének törvényes alapja volt, ugyanakkor a jogalkotó a gondozó mögöttes felelősségét kívánta megteremteni, így a vádlott bűnügyi költség viselésére történő kötelezése sem maradhat el az általános szabályok szerint [Be. 574. § (1) bekezdése].

[24] A lefoglalt dolgok kapcsán pontosítani kérte a rendelkező részt a Be. 321. § (5a) bekezdés szerint.

[25] Összességében indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Budapest Környéki Törvényszék 20.Fk.44/2024/53. számú ítéletét a Be. 606. § (2) bekezdése alapján változtassa meg és a tényállás kiegészítését követően fk. Terhelt1 vádlottal szemben a próbára bocsátás és a magatartási szabályok mellőzésével, a Btk. 120. § (1) és (2)

bekezdései alapján javítóintézeti nevelést rendeljen el, a Btk. 125. § (1) és (2) bekezdései alapján a javítóintézeti nevelés tartamába rendelje beszámítani a vádlott által előzetes fogvatartásban és lakóhelyhez kötött bűnügyi felügyeletben töltött időt, a Be. 574. § (1) és (4) bekezdései, valamint a Be. 693/A. §-a alapján a vádlottat, valamint tanú5 egyetemlegesen kötelezze az eljárás során felmerült 1.853.896.-Ft bűnügyi költség megfizetésére, a lefoglalt dolgokra vonatkozó ítéleti rendelkezést pontosítsa, egyebekben az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

[26] A védő írásbeli fellebbezés indokolásában elsősorban az ítélet hatályon kívül helyezését és vádlott személyisége miatt a felmentését kérte.

[27] Másodlagos indítványa a cselekmény - pontosan meg nem jelölt - enyhébb minősítése. Intézkedésként autizmus-specifikus pártfogó felügyelet elrendelését kérte, „pszichológiai támogatással”.

[28] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság részéről megállapított tényállást nem támasztják alá a bizonyítékok és feltételezésen alapul annak ténye, hogy a vádlott megtámadta a sértettet. Mint ahogy azt sem, hogy megállapítható lenne az előre kiterveltség. Ezt részben azzal magyarázta, hogy a vádlott a cselekményt követően nem menekült el a helyszínről, részben pedig azzal, hogy a vádlott elmeállapota nem tette lehetővé a 3/2013. BJE határozat alapján ezen minősítő körülmény megállapításához szükséges egyenes szándékot és a cselekmény tervszerű átgondoltságát. Ezen utóbbi tényt szakértő2 pszichiáter szakértő azon álláspontjával magyarázta, miszerint a vádlott alacsonyabb intellektuális teljesítményű. Az autizmusra a végrehajtási funkciók zavara jellemző.

[29] Kifejtette azt is, hogy a bíróság helytelenül értékelte a vádlott beszámítási képességének a korlátozottságát. Ezt azzal indokolta, hogy az ügyész megállapítása szerint a vádlott mentális zavara a cselekmény elkövetésekor és jelenleg is súlyosan és folyamatosan korlátozta és korlátozza abban, hogy cselekménye következményeit felismerje, illetve a felismerésnek megfelelően viselkedjen, cselekedjen. A korlátozottság súlyos fokú. A fiatalokú vádlott cselekménye elkövetése idején tette következményeinek mérlegeléséhez szükséges belátási képességgel nem rendelkezett és jelenleg sem rendelkezik.

[30] Rámutatott arra, hogy tanú6 tanú ellentétes nyilatkozatot tett a vádlott és a sértett közti veszekedés időtartamára.

[31] tanú7 tanú cáfolta a vádlott iskolai agresszivitását. E körben hivatkozott az IMEI ezt alátámasztó véleményére. Kifejtette azt, hogy a vádlott csak külső provokáció esetén reagál, így a sértett „piszkálta” a vádlottat az autizmusa miatt. E körben utalt arra, hogy a vádlott félt a sértettől, aki a legtöbb veszekedés kezdeményezője a vádlott „csúfolásával és szekálásával a sértett volt.

[32] A védő utalt arra is, hogy a sértettnek már előfordult önkárosító magatartása, ami miatt vallomásának hitelessége kétségbe vonható.

[33] A büntetés-kiszabása esetén kérte nagy nyomatékkal értékelni a sérülések enyhe, hámfosztást eredményező jellegét, melyek 8 napon belüli gyógytartamúak voltak.

[34] A fellebbviteli főügyészség átirata kapcsán kifejtette, hogy az ügyész részéről indítványozott javítóintézeti nevelés az autizmust kezelő felkészült szakszemélyzet hiányában részben alkalmatlan a vádlott kezelésére, részben a fejlődési rendellenességgel nem rendelkező fiatalokúakkal az együttélésből fakadóan állandó konfliktus helyzet alakulhat ki.

[35] A szakértői véleményen alapuló elsőfokú ítélettel összhangban álló álláspontja szerint, mivel a vádlott számára a kényszergyógykezelés sem volt megfelelő, így a javítóintézeti nevelés sem az, sőt hasonló cselekmények elkövetéséhez vezethet.

[36] A cselekmény minősítését életveszélyt okozó testi sértés büntette kísérletében azért nem látta megállapíthatónak, mert az nem a vád tárgya. Ugyanakkor a cselekmény csak könnyű sérülés előidézésére volt alkalmas, hozzátéve azt, hogy az elsőfokon eljáró ügyész sem vitatta az alkalmatlan módon történő elkövetést.

[37] Az ítéltábla a fellebbezéseket a Be. 599. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen bírálta el.

[38] Az ügyész perbeszédében összefoglalóan ismételte meg az átiratában foglaltakat.

[39] A védő perbeszédében szintén fenntartotta és megismételte az észrevételében írtakat. Hangsúlyozta, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a cselekmény könnyű testi sértés vétségének minősülhet. Másodlagos indítványként az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[40] Az ügygondnok csatlakozott a védői perbeszédhez.

[41] Vádlott felszólalásában elmondta, hogy nappali tagozatos gimnáziumi tanulmányokat folytat, Vácott. Továbbra is pszichiátriai kezelésre jár és rendszeresen szedi a gyógyszerit.

[42] A vagyoni érdekelt tanú5 elmondta, hogy egy keresetből, havi 180 ezer forint nyugdíjából élnek hárman. Támogatást nem kap senkitől.

[43] A vádlott az utolsó szó jogán a cselekmény kapcsán a megbánását fejezte ki azzal, hogy szereti a családját, és jobb ember kíván lenni.

[44] Az ítéltábla a kétirányú fellebbezések közül a védői fellebbezést találta részben alaposnak, az ügyészi fellebbezés nem volt alapos.

[45] A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a perorvoslatok alapján eljárva a Be. 590. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel a törvényszék ítéletét az azt megelőző bírósági eljárással együtt teljes terjedelmében felülbírálta, melynek során vizsgálta az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását arra tekintet nélkül, hogy ki, milyen okból fellebbezett. A (7) bekezdés értelmében a másodfokú bíróság hivatalból dönt az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben.

[46] Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat megtartotta. Nem vétett sem abszolút [Be. 607. § (1), 608. § (1) bekezdés a) - g) pontja], sem olyan relatív eljárási szabálysértést [Be. 609. § (1) és (2) bekezdése], amely az ítélet érdemi felülbírálatát kizárná és Be. 567. § (1) és (2) bekezdése szerinti okból az eljárás megszüntetésének sincs helye.

[47] Mivel a Btk. a vádlott terhére rótt bűncselekményt nyolc évnél súlyosabb szabadságvesztéssel rendeli büntetni, ezért az elsőfokú bíróság a jogszabályoknak megfelelően járt el akkor, amikor a Be. 680. § (1) bekezdés a) pontja alapján a fiatalkorú elleni büntetőeljárásban tanácsban, és a Be. 680. § (2) bekezdés értelmében az eljárása során mindvégig egy hivatásos bíróból és két pedagógus ülnökből álló, változatlan összetételű tanácsban járt el. Ekként a bíróság összetétele is törvényes volt, hiszen abban pedagógus ülnök vett részt a Be. 680.§ (5) bekezdés a) pont előírásának megfelelően.

[48] Az elsőfokú bíróság az eljárási szabályoknak megfelelően, indokoltan és pervezető végzéssel (14. számú jkv. 2. oldal) a kóros elmeállapotú fiatalkorú vádlott érdekében a Be. 691. § (1) bekezdése alapján törvényesen zárta ki a nyilvánosságot mind az előkészítő ülésről, mind a tárgyalásról, mind az ítélet szóbeli indoklásáról a Be. 436. § (4) bekezdés a./ pontjában rögzített erkölcsi okból. Ugyanis a Be. 677. § értelmében a fiatalkorú

elleni büntetőeljárást úgy kell lefolytatni, hogy az a fiatalok nevelésének, illetve testi, értelmi, erkölcsi és érzelmi fejlődésének az előmozdításával biztosítsa a fiatalok társadalmi beilleszkedését, és azt, hogy a fiatalok ne kövessen el újabb bűncselekményt.

[49] Csak a pontosítás miatt teszi hozzá a táblabíróság azt, hogy a törvényszéknek külön erre irányuló végzést kellett volna hozni a tárgyaláson is, ugyanis az előkészítő ülés és a tárgyalás egymástól elkülönülő eljárási szakasz. Ezért a törvényszék nem hozhat döntést előre olyan eljárási szakra, amiben eljárást még nem folytat.

[50] A fiatalok vádlott törvényes képviselőjének értesítése valamennyi eljárási cselekmény esetében szabályszerűen megtörtént. Az ügygondnok egyetlen tárgyalási határnapot kivéve (2024. november 20.) valamennyi tárgyalási határnapon megjelent.

[51] Az elsőfokú bíróság az előkészítő ülést a Be. LXXVI. fejezetében írt szabályok betartásával folytatta le. A vádlott felé intézett figyelmeztetések a jegyzőkönyv tanúsága szerint mindenre kiterjedőek voltak és mindenben megfeleltek a törvényi előírásoknak.

[52] A vádlott, a tanúk és szakértők eljárásjogi figyelmeztetése precízen, pontosan, szabályszerűen megtörtént a tárgyaláson. Törvényes volt tanú4 Dávid nyomozati tanúvallomásának az ismertetése, miután a tanú a hozzátartozói viszony alapján megtagadta a vallomástételt a tárgyaláson (24. számú jkv. 17. oldal).

[53] Nem tévedett a törvényszék akkor, amikor az ügyész indítványára - a Be. 527. § (1) bekezdés a./ pont értelmében - felolvasta a sértett tartós külföldi tartózkodása miatt tanú1 nyomozati vallomását (43. számú jkv. 1. oldal). A sértett megidézésére azután sem volt szükség, miután a Váci Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya 2025. május 14. napján tájékoztatta a törvényszéket a sértett új németországi lakcíméről és a sértett megváltoztatott - tanú1 - nevéről, ugyanis a sértett meghallgatását még ezt követően sem indítványozták az eljárási szereplők, illetve a sértett tartós külföldi tartózkodásában sem történt változás.

[54] Kisebb, de az érdemi felülbírálatot a legcsekélyebb mértékben sem befolyásoló eljárási hibaként értékelhető, hogy a törvényszék döntött ugyan valamennyi, a védelem által előterjesztett bizonyítási indítványról, de az ítéletben bizonyítási indítvány elutasítását nem indokolta.

[55] A Be. 449. § (4) bekezdés h./ pontja szerint a bíróság a bizonyítási indítványról pervezető végzésben határoz. A Be. 561. § (3) bekezdés f./ pont szerint az ügydöntő határozat indokolása tartalmazza a határozat egyéb rendelkezéseinek és az indítványok, így különösen a bizonyítási indítványok elutasításának indokolását, az alkalmazott jogszabályok megjelölésével.

[56] A törvényszék elutasította a tárgyaláson (43. számú jkv. 2. oldal) a védő részéről novumként előterjesztett, a vádlott javítóintézeti nevelésének tűrőképességére irányuló szakértői vizsgálatát, azonban ennek indokát sem az ítélet szóbeli, sem annak írásbeli részében szintén nem adta.

[57] Azonban a táblabíróság sem tartotta szükségesnek és fontosnak a vádlott ezirányú vizsgálatát, mert erre a szakértő a véleményében kitért, ugyanis a kényszergyógykezeléstől sem vár eredményt, mivel a vádlott intenzív, specifikus, komplex megsegítése indokolt (35. számú jkv. 2. oldal).

[58] Egyébként a törvényszék a bizonyítást teljeskörűen lefolytatta. Valamennyi, a tárgyalás anyagává tett bizonyítékot az iratok tartalmának megfelelően ismertette, a védő kérésére a cselekmény sértett általi bemutatásáról készült videófelvételt lejátszotta, amit a szakértő is megtekintett.

[59] A tanúvallomások önmagukkal és egymással fennálló ellentmondásait megpróbálta feloldani a nyomozati vallomások ismertetésével, illetve szembesítésekkel (27. számú jkv. 2. oldal).

[60] A sérelmezett ítéletben a bizonyítékok értékeléséről egyenként és összességében, részletesen beszámolt.

[61] Pontosan megjelölte, hogy milyen okból és milyen körben fogadta el a sértett terhelő vallomását, illetve milyen okból vetette el a vádlott védekezését.

[62] Arról is számot adott, hogy milyen okból nem tartotta elfogadhatónak a vádlott hozzátartozóinak (tanú5, tanú6, tanú4) tárgyalási tanúvallomásait. A fentiek eredményeként mérlegeléssel állapította meg a történeti tényállást.

[63] Tárgyalás anyagává vette a vádlotról készült környezettanulmányt, pedagógiai véleményt, vizsgálta a bűncselekmény előzményét, a vádlott sértetthez fűződő viszonyát.

[64] A szükséges mértékben foglalkozott a sértett sérüléseinek jellegével, keletkezési mechanizmusával és ennek pontos megítélésére nemcsak felhasználta az orvosszakértői véleményt, hanem két ízben meg is hallgatta szakértőtől szakértőt, illetve rendelkezésére bocsátotta az elkövetés eszközéről készült felvételeket is.

[65] Hasonlóképpen járt el az egyesített pszichiáter és pszichológus írásbeli szakértői vélemény kapcsán a vádlott elmeállapotának vizsgálatakor.

[66] Értékelte a rendelkezésre álló egyéb okirati bizonyítékokat is.

[67] A törvényszék a fentiek szerint lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként legnagyobb részt megalapozott tényállást állapított meg.

[68] A Be. 561. § (3) bekezdés b./ pontja 1. fordulata alapján iratszerűen rögzítette az elsőfokú bíróság a személyi körülményekkel kapcsolatban általa feltárt tényeket [6-8] bekezdés.

[69] A másodfokú bíróság a felülbírálat során - osztva az ügyész álláspontját - észlelte, hogy az elsőfokú ítélet a Be. 592. § (2) bekezdés a) pontjában írt okból részben megalapozatlan, ugyanis az elsőfokú bíróság néhány kisebb részlet vonatkozásában a tényállást hiányosan állapította meg. Ez a megalapozatlanság azonban nem volt olyan mértékű, amely az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését vonta volna maga után.

[70] Az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságát az ítéltábla akként küszöbölte ki, hogy a törvényszék által megállapított tényállást a Be. 593. § (1) bekezdés a./ pontja alapján az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmára figyelemmel az alábbiak szerint kiegészítette, illetve pontosította:

[71] A [8] bekezdés első mondatának utolsó tagmondata - az alacsonyabb intellektuális teljesítmény - helyett azt kell rögzíteni, hogy a vádlott intelligenciája a normál övezetben van.

[72] A [14] bekezdés második mondatát azzal, hogy a sértett ezt a kijelentését nem gondolta komolyan, azonban a vádlott autizmusa miatt elhitte és komolyan vette a sértetti kijelentést.

[73] A [14] bekezdés utolsó mondatát mellőzi a tényállásból.

[74] A [15] bekezdés első mondatát azzal, hogy a vádlott és a sértett a terhelt lakcíme szám alatti lakásban tartózkodtak.

[75] A [15] bekezdés 2. mondatát azzal, hogy a vádlott az ágyon állt, amikor a sértett a nappaliba lépett.

[76] A [16] bekezdésének első mondatának ötödik tagmondatát azzal egészíti ki, hogy „eközben a vádlott becsapta a szobaajtót és azt kiabálta a sértettnek angolul, hogy remélem ebből most már tanultál, nem fogsz hiányozni, ha meghalnál”.

[77] A [16] bekezdés első mondatát követően azzal egészíti ki, hogy „a vádlott a törött késnyelet és a pengét a ház mellett lévő kert részbe dobta ki”.

[78] A [17] bekezdés harmadik mondatát kiegészíti azzal, hogy a szúrt sérülések előlről, felülről, érték a sértettet. Ha a szúrás elérte volna a nyaki régiót, vagy a kulcsesonti ereket, azoknak a sérülése nagyon súlyos, életveszélyes, akár halálos kimenetelű is lehetett volna.

[79] Az utolsó mondatának utolsó tagmondatából mellőzi a „nemesebb képletek” elnevezést és helyette „nyaki ér- és idegképletek” megállapítást teszi.

[80] A fenti kiegészítésekkel az elsőfokú bíróság ítélete immár teljesen megalapozottá és felülbírálatra alkalmassá vált.

[81] A másodfokú bíróság a tényállás kiegészítését az alábbiakkal indokolja:

[82] Az ítélet [8] bekezdésének 1. mondatának utolsó tagmondatát nemcsak módosította az ügyész írásban (36. alszám) és a perbeszédében is, ahogyan erre az ítélet is utalt a [3] bekezdésében. Hanem a törvényszék e körben bizonyítást is folytatott le és az ítélet indoklásában is kitért ezen korábbi szakértői álláspont tárgyalási módosítására ([20] bekezdés). Mivel ez szakértői vélemény változás a vádlotti személyi körülmények körében nem került rögzítésre, ezért a táblabíróság pontosította a vádlott intellektusára vonatkozó megállapítást.

[83] A [14] bekezdés második mondatát azért kellett kiegészíteni, mert az igazságügyi pszichológus és pszichiáter szakértők nagy hangsúlyt fektettek a tárgyaláson (35. számú jkv. 4-5. oldal) annak megértésére, hogy az autizmussal élő személyek sajátos gondolkodásmódja miatt nem tudnak relativizálni. Ezen képesség hiánya miatt csak a szavak konkrét értelmét képesek felfogni, a konkrét cselekményre gondolnak. Ebből adódóan a vádlott sem tudott elvonatkoztatni attól, hogy a kijelentés vice vagy valóság, a sértett komolyan gondolta-e vagy sem a kijelentését. Vagyis a vádlott autizmusa miatt komolyan vette nővére azon kijelentését, hogy meg fogja ölni.

[84] A [14] bekezdés utolsó mondatát azért kellett mellőzni a tényállásból, mert a vádlotti elhatározást a sértett megtámadására bizonyítékok nem támasztották alá. Ilyen szándéokra nézve a vádlott nem tett vallomást. Az elsőfokú bíróság részéről elfogadott sértetti és hozzátartozói tanuvallomások szintén nem tartalmaztak adatot erre az előzetes elhatározásra.

[85] Helyes volt az ügyészség azon észrevétele is, hogy az ítéleti tényállás nem tartalmazta az elkövetés pontos helyét, mint a büntetőjogi főkérdések egyikét. Így az [15] bekezdéseinek első mondatát ki kellett egészíteni a beazonosítható laccímmel. E bekezdés 2. mondatát azért kellett pontosítani, mert annak, hogy a vádlott az ágyon állva kezdte meg a támadást, a szakértők az erőbehatás szempontjából is jelentőséget tulajdonítottak.

[86] Mivel a törvényszék elfogadta a sértett terhelő nyomozati vallomását és ezt az álláspontját a másodfokú bíróság is helyénvalónak találta - hiszen a sértett mindkét nyomozati vallomásában ekörben egyező vallomásokat tett - a sértetti nyomozati vallomása alapján megállapítható volt a vádlott cselekmény utáni magatartása és kijelentése, így a [16] bekezdés ezen vádlotti ajtóbecsapással és a - tudattartalomra következtetni engedő - mondatokkal kiegészítést nyerhetett. Hozzáteszi a másodfokú bíróság azt, hogy a törvényszék a [33] bekezdésben foglalkozott ezen vádlotti kijelentéssel, de a téves ítéletszerkesztés miatt azt csupán az ítélet indoklásában tüntette fel.

[87] A sértett a nyomozati vallomásában elmondta, hogy a cselekményt követően látta a vádlott kezében a törött kés markolatát, illetve nem nyúlt a földön lévő késpengéhez sem. Ugyanakkor a helyszíni szemle és a fényképmelléletek igazolták a markolat és a penge feltalálási helyét a ház mellett lévő kert részben. Mivel ezeket csak a vádlott helyezhette el a cselekményt követően, ekként ezt is meg lehetett állapítani a tényállásban [16] bekezdés első mondatát követően.

[88] A [17] bekezdés harmadik mondatának kiegészítését az indokolta, hogy írásbeli vélemény szerint a szúrt sérülések előlről, felülről, érték a sértettet, aki szemben állt a sértettel. A szakértő szerint, ha a szúrás elérte volna a nyaki régiót, vagy a kulcsesonti ereket, azoknak a sérülése nagyon súlyos, életveszélyes, akár halálos kimenetelű is lehetett volna.

[89] A [17] bekezdés utolsó mondatának utolsó tagmondatából azért kellett mellőzni az - egyébként helyes - összefoglaló megállapítást, mert az orvosszakértői szakértői vélemény (7. oldal) pontosan megjelölte, hogy mely nemesebb képletek sérülhettek volna.

[90] Az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének a szükséges terjedelemben eleget tett.

[91] Bár a vádlott az eljárás során végig tagadta a cselekvőségét, érdemben csak a nyomozás során, a kényszerintézkedés alkalmával nyilatkozott, melynek lényege szerint nagyon félt a sértettől, mert sokat bántotta őt, illetve neki védenie kellett magát a testvérétől.

[92] Ekörben az ítélet [25] bekezdése annyiban szorul pontosításra, hogy a 2023. szeptember 27. napi ülésről készült jegyzőkönyve szerint a nyomozási bíró nem olvasott fel nyilatkozatot. A törvényszék részéről tett téves megállapítás valójában a vádlott szóban tett, ülésen elhangzott nyilatkozata volt.

[93] A törvényszék a pszichológus szakértői vélemény alapján helyesen foglalt állást abban, hogy a vádlott nem képes hazudni. Így megalapozott volt a cselekmény motivációjára, nevezetesen arra levont következtetése, hogy a sértett korábban megöléssel fenyegette meg a vádlottat, amiről egyébként csak a vádlott a letartóztatás során megtartott ülésen, illetve a vádlott elmondása alapján tanú5 nyilatkozott a nyomozás során.

[94] Az elsőfokú bíróság döntően helyesen állapította meg a tényállást, amit az előzmények tekintetében a nyomozati tanúvallomásokra, a cselekmény kapcsán a vádlott, illetve a sértett terhelő, tanú5 közvetett tudomására, továbbá az orvosszakértői, valamint a pszichiáter- és pszichológusszakértői véleményekre alapozott.

[95] Így az értékelési körbe vont bizonyítékok alapján az események kétséget kizáró módon rekonstruálhatók voltak. Különös tekintettel arra, hogy a vádlott a cselekményt megelőzően a konyhából vette magához az elkövetés eszközét. Bár erre nézve a vádlott nem tett vallomást, de a törvényszék részéről elfogadott sértetti vallomásból lehetett ténymegállapítást tenni, mivel a sértett hallotta, hogy a vádlott ki-be jár a konyhába. Mintahogy arra is, hogy a vádlott a nappali ajtó mögött várt arra, hogy a sértett belépjen a lakrészbe.

[96] Nem foghatott helyt a védelmi fellebbezésben megjelenített azon érvelés, amely szerint a vádlott cselekményét a bizonyítékok nem támasztják alá, illetve feltételezésen alapul annak ténye, hogy a vádlott megtámadta a sértettet. A védő kifejtette azt, hogy a sértett és a vádlott közötti erőfölény a vádlott javára szól, mivel a sértett erősebb volt tőle, így a vádlott nem okozhatott a sértettnek sérülést.

[97] Ezen érvelés ellen hat részben tanú5 tanúnak, a vádlott saját magát a cselekménnyel terhelő elmondásán alapuló - a megismételt hozzátartozói mentességi jogra történő kioktatást követő - nyomozati vallomása, amely szerint a vádlott elismerte, hogy a hátulról megtámadta a sértettet. Részben pedig annak ténye, hogy a vádlott a cselekményt

követően megfenyegette a sértettet, illetve eldobta az elkövetéshez használt törött késnyelet és pengét az udvaron.

[98] Ezen túlmenően cáfolja a védői érvelést a sértett sérüléseit vizsgáló szakértői vélemény, ami altámasztotta a sértett elmondását miszerint a sértettet először a hátulról érték a szúrások.

[99] Mindezek miatt nem volt elfogadható a védőnek a sértetti szavahihetőséget támadó érvelése, különösen abban a konstellációban, hogy a szakértő is megerősítette (orvosszakértői vélemény 8. oldal): a sérülések keletkezhetnek a sértett részéről előadott módon.

[100] Nem értett egyet a másodfokú bíróság azon védői észrevétellel, hogy a sértetti szavahihetőséget miként és miért befolyásolja az az - egyébként sértett részéről sem cáfolt - tény, hogy a sértettnek már előfordult önkárosító magatartása. A sérülések tényét ugyan nem vitatta a védő, de semmilyen adat nem igazolta azt, hogy a sértett ismételt önkárosító magatartása okozta a sérüléseit, és szándékosan tett valótlan terhelő vallomást a vádlott cselekvőségére.

[101] A védő állítását cáfolta a vádlott részéről tanú5 tett beismerése, miszerint a kés akkor tört el, amikor a sértett hátrafesztette a vádlott kezét. Ezt pedig a vádlott csak abban az esetben tudhatta, ha ő volt a támadó, és a sértettel emiatt dulakodott.

[102] A tanúk kapcsán a bizonyítékok gondos értékelése és mérlegelése alapján a törvényszék helytállóan állapította meg, miért nem volt elfogadható elfogultság miatt tanú5 a vádlottat mentő tárgyalási vallomása. Ahogyan tanú6nak a sértettet terhelő, őt hibáztató, illetve a sértett részéről a vádlott megölésére vonatkozó, részéről korábban meg sem említett állítása sem. Mindezekkel a táblabíróság is egyetértett és a sértett szavahihetőségének megkérdőjelezésére - az egyébként önmaguknak és egymásnak is ellentmondó - tanúvallomások nem voltak alkalmasak.

[103] Objektív, ezáltal érdektelen tanúnak volt elfogadható a szomszéd tanú6, aki annyiban volt fültanúja a sértett és a vádlott konfliktusának, hogy a kettejük közötti, a tanú számára nem érthető tartalmú veszekedést és a vádlott részéről történő ajtóbecsapódást észlelte.

[104] A törvényszék kimerítő alaposággal foglalkozott a védő által sérelmezett tanú3 tanúnak a sértett és a vádlott veszekedésének időtartama kapcsán tett ellentétes vallomásával. A másodfokú bíróság osztotta a törvényszék álláspontját a tanú objektivitását illetően. Semmilyen körülmény vagy adat nem támasztotta alá azt a feltételezést, hogy a tanú szándékosan tett volna a valóságtól eltérő tartalmú vallomást. A vallomása egybevágtott a sértetti vallomással a körben, hogy a sértett a vádlottra kiabált, illetve a vádlott is kiabált a sértettre. Ezt hallhatta a tanú veszekedésnek. A vádlott részéről történő szobaajtó becsapást a tanú hallhatta földrengés-szerű dörrenésnek. Az pedig teljességgel kizárt, hogy ezen részecselekményeket a sértett és a tanú a kihallgatásukat megelőzően egyeztettek volna. Éppen emiatt a tanú szavahihetőségét nem cáfolhatta az a tény, hogy ellentétes nyilatkozatot tett a veszekedés tartamára.

[105] Hasonlóképpen nem volt elfogadható a védő azon állítása, hogy pusztán azért, mert tanú7 tanú cáfolta a vádlott iskolai agresszivitását, ebből következően ne követte volna el az ítéleti tényállásban megállapított cselekményt. A táblabíróság nem vitatja a tanú ezen állítását, de a vádlott otthon tanúsított erőszakos habitusát még a tárgyaláson a vádlott mellett valló és emiatt a hamis tanúzásra ismételten figyelmeztetett tanú5 is megerősítette a nyomozás során, hiszen állította, hogy fél a vádlotti támadástól, amit csak akkor mondhatott, ha annak valós alapja volt.

[106] Törvényesen járt el a törvényszék akkor, amikor a 2024. augusztus 28. napján tartott előkészítő ülésen előterjesztett ügyészi bizonyítási indítványok egy részéről nyomban határozott, helyt adott a szakértők meghallgatására irányuló indítványnak és az ülést követő tárgyaláson meghallgatta szakértő1 szakértőt, illetve szakvéleményének kiegészítésére hívta fel (15. számú jkv. 4. oldal).

[107] Az igazságügyi orvosszakértő írásbeli véleményével egyezően adta elő szóbeli véleményét a sértetti sérüléseket illetően, mind a bántalmazás helye, az erőbehatások száma, nagysága, a sérülések gyógytartama, továbbá az okozati összefüggés vonatkozásában. A szakértő külön kiemelte, hogy mind a sértettet, mind a vádlottat megvizsgálta. A vádlotton védekezési sérülést nem talált (15. számú jkv. 2. oldal). Az elsőfokú bíróság a szakértőt kiegészítő szakvélemény benyújtására hívta fel a kés fényképről történő tanulmányozását követően (35. számú jkv. 15. oldal). A szakértő ennek ismeretében fenntartotta az általa elmondottakat.

[108] Összességében az orvosszakértő alátámasztotta és az elfogadott sértetti vallomás szerint is a sértetti sérülések a vádlotti bántalmazás eredményei voltak.

[109] Helyes volt a törvényszék eljárása akkor is, amikor szóban is meghallgatta az egyesített pszichiáter és pszichológus írásbeli szakértői véleményt készítő szakértő2, szakértő1 és szakértő3 szakértőket (35. számú jkv.). Az elsőfokú bíróság különös figyelmet fordított ezen szakértői vélemény szóbeli elemzésére. A vádlott elmeállapotáról és pszichés státuszáról, pszichológiai jellemzőiről a megfelelő mélységű bizonyítást folytatott le az elsőfokú bíróság és megalapozott tényállást állapított meg e körben. A szakértők pedig még inkább érthetővé tették az írásbeli véleményüket, amely alapján a törvényszék helytállóan állapította meg, hogy a vádlott bár képes volt cselekménye helytelenségének felismerésére, az elkövetéskor és vizsgálatakor is fennálló, funkcionalitását jelentősen beszűkítő, átlag alatti intellektusa és autizmus spektrumzavara súlyosan korlátozta őt cselekménye következményeinek felismerésében, illetve az ennek megfelelő cselekvésben ([20] bekezdés).

[110] A másodfokú bíróság nem fogadta el a védőnek azon álláspontját, hogy a törvényszék helytelenül értékelte volna a vádlott beszámítási képességét a szakvélemény alapján. A védő sem tagadta az észrevételében, hogy a vádlotti korlátozottság súlyos fokú (2. pont). Ez csakis a beszámítási képességre vonatkozhatott. Ezzel szemben a védő azt is állította, hogy a fiatalos vádlott cselekménye elkövetése idején tette következményeinek mérlegeléséhez szükséges belátási képességgel nem rendelkezett és jelenleg sem rendelkezik.

[111] A kóros elmeállapot különbözik a Btk. 16. §-a szerinti belátási képesség hiányától, a büntetőeljárásokban külön kell vizsgálni, amennyiben az elkövető - meghatározott bűncselekmény elkövetése esetén - a tizenkettedik életévét már betöltötte, de a tizenharmadikát még nem.

[112] A szakértők - írásban és szóban is (35. számú jkv. 2. oldal) - leszögezték, hogy a vádlott kóros elmeállapotú, mind a terhére rótt cselekmény elkövetésének idejére vonatkozóan, mind a jelenben súlyosan korlátozott abban, hogy cselekménye következményeit átlássa és megfelelő helyes racionális és logikus válaszokat adjon, viselkedjen, cselekedjen. Cselekménye idején tette következményeinek mérlegeléséhez szükséges belátási képességgel nem rendelkezett, jelenleg sem rendelkezik.

[113] Ezt a táblabíróság kiegészíti a következőkkel.

[114] A mindenkori bírói gyakorlat szerint a vádlotti tudattartalom vizsgálata nem a szakértő, hanem a bíróság kompetenciája. Azonban a szakértők meghallgatásával kellett tisztázni a vádlotti személyiségszerkezet figyelembevételével a sértettnek a vádlott megölésére vonatkozó, de komoly tartalmi szándékúnak nem tekinthető kijelentésének vádlottra gyakorolt hatását. Az ekörben adott szakértői véleményen alapuló elsőbírői

okfejtéssel a táblabíróság is egyetértett: a vádlott autizmusából fakadó relativizációs képességének hiánya miatt komolyan vette a megölésére vonatkozó sértetti kijelentést és felkészült a prevencióra.

[115] A szakértők a tárgyaláson rámutattak arra - amit egyébként az elsőfokú bíróság is a tényállás részévé tett [11] bekezdés - hogy a vádlott érzelmi konfliktusokkal súlyosan terhelt családból származik, emellett speciális extrémításként lehet érzékelni a testvérével való kapcsolatát, ami egy neurotipikus személy esetében nem vezet konfliktushoz. Kifejtették a szakértők azt, hogy egy kóros gondolatból indult ki a cselekmény, mert a sértett részéről a vádlott megölésére irányuló kijelentés nem jelentett tényleges fenyegetést (35. számú jkv. 4. oldal). Azonban a szakértők kifejtették azt is, hogy az autisták jellemzően nem tudnak relativizálni, így a vádlott komolyan gondolta a sértett azon kijelentését, hogy a nővére meg fogja ölni. (35. számú jkv. 5. oldal). Ezért a vádlottban az autizmusából eredő téves feltételezés miatt a prevenció alakult ki: ha a sértett meg akarja ölni, akkor védekeznie kell.

[116] A szakértők kitértek arra is, hogy szakértői szempontból azt sem lehet megállapítani, hogy a vádlott életében mikor, hol és milyen módon fognak bekövetkezni olyan események, történések, amik a jelenlegihez akár hasonló reakciót fognak belőle kiváltani, hiszen erre sem számított senki. A szakértők kulcsingernek nevezték azt az ingerküszöböt, aminek kiváltása a reakció, tehát a cselekmény. De a szakértők rámutattak arra is, hogy a kulcsinger kioldódásának nem feltétele az érzelmi nyomás (35. számú jkv. 13. oldal).

[117] A törvényszék figyelemmel volt arra - a sértett által is alátámasztott - tényre ([15] bekezdés), miszerint a sértett és a vádlott egyedül tartózkodott a lakásban a cselekményt megelőzően.

[118] A szakértői vélemény megállapítást tett ugyan a vádlott autizmusából eredő téves feltételezésen alapuló védekezési mechanizmusra, a kulcsingerre, de a törvényszék nem tulajdonított kellő jelentőséget a vádlott részéről a cselekményt követően elhangzott a sértettre vonatkozó azon vádlotti kijelentésének, miszerint „reméli, hogy a sértett tanult ebből, nem fog hiányozni, ha meghal”.

[119] Különösen abban a konstellációban, hogy a büntethetőséget kizáró okok közül a védelem a perbeszédében (53. számú jkv. 3. oldal), illetve az észrevételében a vádlottnak a sértettől való félelmét emelte ki (5. pont), mely félelem motiválta a vádlotti védekező magatartást. Vagyis a védői érvelés szerint a vádlott a cselekményt vélt jogos védelemben követte el.

[120] Ha viszont a vádlott félt a sértettől és vélt jogos védelemben támadta meg a testvérét, annak ellentmond a cselekményt követő vádlotti kijelentés. A „reméli, hogy a sértett tanult ebből” negatív és ártó szándékú tartalma a megleckéztetést jelenti. A „nem fog hiányozni, ha meghal” tartalmilag azt fejezi ki, hogy a sértett életének elvesztése számára vagy mások számára nem okozna hiányérzetet. Ekként a fenyegető tartalmú kijelentés és a sértett állapota iránti közöny a vádlotti tudatosságot jelenti a cselekményt illetően.

[121] Összességében az elsőfokú bíróság ítélete ellen, a tényállás megváltoztatásán keresztül, felmentés érdekében bejelentett, így a bizonyítékértékelő tevékenység kritikáit megfogalmazó fellebbezések a meglévő, már mérlegelt bizonyítékok újraértékelését célozták.

[122] Mindezek alapján a védőnek az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységét támadó fellebbezése a Be. 593. § (2) bekezdésében szabályozott bizonyítékok felülmérlegelésének törvényi tilalma folytán nem vezethetett eredményre.

[123] A megalapozott tényállásból a törvényszék okszerűen vont le következtetést a vádlott bűnösségére.

[124] Helytállóan járt el a törvényszék akkor, amikor a szakértői vélemény alapján megállapította, hogy az elmeműködés kóros állapota az elkövetőt súlyosan korlátozta a bűncselekmény következményeinek a felismerésében, vagy abban, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjen.

[125] Mellőzi ugyanakkor az ítélet indoklásából a [65] a Btk. 17. § (2) bekezdésére történő utalást, mivel ez a törvényhely a büntetés korlátlan enyhítésének a jogszabályi indoka. Azonban a törvényszék nem erre alapozta a fiataalkorúval szembeni intézkedést, hanem a fiataalkorúakra vonatkozó rendelkezések körében rögzített Btk. 116. §-ban foglalt szabályokra.

[126] Osztotta a táblabíróság a törvényszéknek a büntethetőséget kizáró okok hiánya (kóros elmeállapot, tévedés, jogos védelem) kapcsán adott érvelését is.

[127] A másodfokú bíróság egyetértett azzal a törvényszéki jogi állásponttal [67], miszerint a vádlott mentális állapota miatt kialakult tévedése a Btk. 19. § (1) bekezdésének I. fordulata szerinti kényszerhelyzetet sem eredményezett. Hiszen kényszer vagy fenyegetés hatása alatt büntetendő cselekményt csak harmadik személlyel szemben lehet elkövetni, a fenyegetést alkalmazó személlyel szemben nem.

[128] Ugyanakkor a törvényszék nem foglalkozott a védelem részéről kifejtett vélt jogos védelmi helyzet kérdésével.

[129] Jelen ügyben az bizonyul lényeges kérdésnek, hogy a vádlott - egyedül tartózkodva a lakásban a sértettel, aki bement a lakrészébe - a tarthatott-e attól, hogy a sértett beváltja a korábbi fenyegetését.

[130] Jogtalan támadás hiányában annak az élet kioltására irányuló voltára [Btk. 22. § (2) bekezdés] vonatkozó eseménysor nem vizsgálható.

[131] A vélt jogos védelmi helyzet kapcsán a törvény megkülönbözteti a ténybeli és a társadalomra veszélyességben való tévedést. A ténybeli tévedés a szándékosságot és ezzel a cselekmény tényállásszerűségét zárja ki, a társadalomra veszélyességben való tévedés pedig a szándékos bűnösséget.

[132] Ténybeli tévedés miatt nem büntethető az elkövető olyan tény miatt, amelyről az elkövetéskor nem tudott [Btk. 20. § (1) bekezdés], továbbá az az elkövető sem büntethető, aki a büntetendő cselekményt abban a téves feltevésben követi el, hogy az a társadalomra nem veszélyes, és erre a feltevésre alapos oka van [Btk. 20. § (2) bekezdés].

[133] Az irányadó tényállás alapján legfeljebb az merül fel, hogy a vádlott - az objektív tényekkel szemben, tévesen - vélte úgy, miszerint a sértett támadása közvetlenül fenyeget, és ekként az annak elhárítása érdekében kifejtett cselekménye a társadalomra nem veszélyes. Így a cselekményt a társadalomra veszélyességében való tévedés szabályai szerint kell elbírálni.

[134] A tévedés megállapíthatósága jogkérdés.

[135] Ennek megítélésénél a másodfokú bíróság figyelemmel volt a vádlott autizmusára és az erről alkotott szakértői véleményekre.

[136] A vélt jogos védelem esetében az elkövető a kialakult helyzet félreértéséből eredően csupán úgy véli, hogy jogszerűen cselekszik. A büntethetőséget kizáró okot jelentő tévedést megalapozó vélt jogos védelmi helyzet során objektíve nincs jogos védelmi helyzet, de az elkövető alapos okkal feltételezi, hogy akár ő, akár más ilyen helyzetben van, holott valójában nincs támadás és az nem is fenyeget közvetlenül, avagy, ha volt is, már megszűnt.

[137] A vélt jogos védelem kapcsán tehát a tévedés jelentkezhethet egyrészt a jogos védelem előfeltételeinek téves megítélésében (amikor az elkövető a sértett mozdulatát támadásként vagy annak közvetlen veszélyeként értékeli, holott erről valójában nincs szó). Másrészt abban, hogy az elhárítás bizonyos intenzitását tartja - tévesen - szükségesnek azért,

mert helytelenül mérte fel a feltételezett támadás jellegét, erejét vagy veszélyességét (BH1997.437., BH2023.31.).

[138] Amennyiben az elkövető alapos okkal tételezte fel a jogos védelmi helyzetet, nem büntethető.

[139] Ha viszont a tévedését gondatlanság okozta, és az adott bűncselekménynek van gondatlan alakzata, a gondatlanságból elkövetett bűncselekményért felel [Btk. 20. § (3) bekezdés].

[140] Az ítélkezési gyakorlat szerint az elkövető alappal nem hivatkozhat vélt jogos védelemre, ha semmi külső jele nincs annak, hogy a személye vagy javai ellen a sértett részéről jogtalan támadás indul, vagy ilyen támadással közvetlenül fenyegető helyzet áll fenn (BH2001.409.).

[141] A lényegi tényállás szerint a vádlott, egy korábbi sértetti kijelentés alapján - betegsége miatt - abban a téves képzetben élt, hogy az élete veszélyben van. A cselekmény napján a vádlott tisztában volt azzal, hogy a sértett a fürdőszobában tartózkodott, majd onnan kilépve a nappaliba belépése előtt a sértett szólította a vádlottat és mivel választ nem kapott, a sértett benyitott a vádlotthoz a nappaliba.

[142] A vádlott, mivel egyedül volt a lakásban, nagymamája nem tartózkodott otthon, alappal feltételezhette, hogy a sértett az életére akar törni. A sértett szobába lépését ellene irányuló támadásként értékelte, ez váltotta ki a - szakértői vélemény szerinti - kulcsingert, és ezt követően lépett fel maga védelmében.

[143] Bár a vádlott úgy szúrta meg a sértettet, hogy annak a sértett részéről jogellenes előzménye nem volt, ugyanis vele szemben a sértett nem lépett fel támadólag, de különös tekintettel a vádlott betegségéből eredő tévképzetre és a tettét kiváltó kulcsingerre, cselekménye akár büntetlenséget is eredményezhetne. Viszont a cselekményt követő fenyegető tartalmú vádlotti kijelentés - szemben a védő indítványában foglaltakkal - már nem ad alapot a társadalomra veszélyességében való alapos okkal történt tévedésre. Ugyanis azon kijelentése - miszerint „reméli, hogy a sértett tanult ebből, nem fog hiányozni, ha meghal” - és az általa is észlelt vérző sértett állapota iránti közöny a vádlotti tudatosságot jelenti a cselekmény és annak következményeit illetően. A sértettnek címzett kijelentésének tartalma a megleckéztatást, vagyis a vádlotti tudatosságot, így az egyenes szándékot jelentette. Mindezek - helyesen - azt az elsőbírói érvelést támasztják alá, hogy bár a vádlott súlyos korlátozottsággal él, ennek ellenére képes volt cselekménye következményeinek felismerésére és az annak megfelelő cselekvésre.

[144] A törvényszék a Kúria 3/2013. Büntető jogegységi határozata iránymutatásának megfelelően elemezte az élet elleni cselekmény esetében a tárgyi tényezőket.

[145] A terhelti tudattartalom megítélése kapcsán a kóros elmeállapotú vádlott esetében az elkövetés objektív (tárgyi) tényezői az elsődlegesen meghatározók.

[146] A tárgyi tényezők körében jelentősége van az elkövetés eszközének, az elkövetés módjának, az erő kifejtés mértékének, a terhelt cselekmény utáni magatartásának, objektív tények továbbá a sérülések száma, azok elhelyezkedése.

[147] A jogegységi határozatban írt szempontoknak megfelelően - összességében értékelve a tárgyi oldali tényezőket - az elkövetéshez használt, az emberi élet kioltására alkalmas és arra tipikusan használt eszköz, a támadott köztudomásúan létfontosságú testtájékok, illetve a cselekményt követően tett terhelti megjegyzés, a támadást követő vérző sértettel szembeni teljes közömbösség az egyenes szándékú elkövetésre utal, vagyis a vádlott szándéka tanú a sértett életének kioltására irányult, és a vádlott kifejezetten kívánta a sértett halálát.

[148] A táblabíróság osztotta, de más okból a védelem azon érvelését, miért nem megállapítható az előre kiterveltség.

[149] E minősítő körülmény megítélésében annak van jelentősége, hogy a vádlott mikor határozta el a bűncselekmény elkövetését és vizsgálni kellett az előkészületi cselekményt, nevezetesen a késnek a vádlott részéről történő birtokbavételét.

[150] Ugyanis a jogegységi határozat szerint általában nem lehet szó előre kitervelt elkövetésről, ha az elhatározást rövid időn belül követi a véghezvitel megkezdése.

[151] Az előre kiterveltség nem egyszerűen az ölési szándék átgondolását, hanem annál többet: a véghezvitel előregondolását jelenti, ami által az ölési szándék eltökéltté válik. Mindezekhez bizonyos idő szükséges. Az emberölésre irányuló szándék kialakulásának és fejlődésének feltárása ezért a súlyosabb minősítés megállapításának fontos része. Nem lehet szó előre kitervelt elkövetésről, ha az elhatározást rövid időn belül követi a véghezvitel megkezdése.

[152] Az irányadó tényállás szerint a vádlott akkor vette magához a kést, amikor a sértett a fürdőszobában volt és akkor szúrta meg a sértettet, amikor a testvére belépett a nappaliba.

[153] Előre kiterveltség esetén megvan az ölési alapszándék, ami eltökéltséggé válik, de ezzel összefüggésben a véghezvitel biztonsága, eredményessége is jelentőséget kap. Ekként az előre kiterveltségre nem vonható le következtetés pusztán amiatt, mert a vádlott korábban megöléssel fenyegette meg a családtagjait. Ugyanis ezen szándéka végrehajtás érdekében semmit nem tett, nem kereste a cselekmény elkövetéséhez alkalmas helyzetet, nem tartott magánál kést. A tényállás szerint is csak védekezésül rejtett a párnája alá kést. A cselekmény napján pedig csupán a tettét megelőzően, lényegében a sértett zuhanyozása közben vette magához a kést. Bár kétségtelen, hogy a két testvér órákra egyedül maradt, de a vádlott a cselekmény idején a saját lakrészében volt, és arra a vádlott nem számíthatott, hogy a sértett oda bemegy, így ennek elmaradása a cselekmény bekövetkezését is kizárta volna. A kés magához vétele és annak használata közti idő alapján, noha megvan az ölési alapszándék, inkább lehet rögtönösnek tekinteni a végrehajtást, ami ellentmond a jogegységi határozatban fogalt követelménynek.

[154] Ezért a vádlott cselekménye a Btk. 160. § (1) bekezdés szerinti emberölés büntette kísérletének minősül.

[155] Hozzáteszi a táblabíróság azt, hogy a törvényszék tévedett abban, hogy a vádlott az ölési cselekményt alkalmatlan módon követte volna el. E körben maradéktalanul egyetértett az ügyészség álláspontjával.

[156] Alkalmatlan kísérletről akkor van szó, ha az elkövető a bűncselekmény létrehozására alkalmas eszközt az eredmény előidézésére alkalmatlan formában használja. Jelen ügyben azonban erről nincs szó. Ahogy azt az irányadó tényállás is tartalmazza (ítélet [16] és [17] bekezdése) a vádlott által végrehajtott szúrások alkalmasak voltak akár halált is okozó sérülések létrehozására, a halálos eredmény a vádlott támadás közbeni helyzetére, finom-motorikus képességeinek hiányosságára, a sértett védekezésére, valamint a nemesebb képletek sérülésének hiányára visszavezethetően maradt el.

[157] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó szempontokat alapvetően feltárta és helyesen hivatkozott a Bk. 56. számú véleményre. Ugyanakkor a II. pont 1. alpont szerint a büntetlen előélet enyhítő körülmény, kivéve, ha az elkövető fiatalkorú. Ekként az ítélet [73] bekezdéséből mellőzi a büntetlen előéletnek az enyhítő körülményként történő értékelését.

[158] Az elsőfokú bíróság a számba vett büntetéskiszabási tényezőket a súlyuknak megfelelően értékelte, amikor a fiatalkorú vádlottal szemben ezen elkövetőkre specifikus Btk. 106. § (1) bekezdésében meghatározott büntetési célokat vette figyelembe a joghátrány megválasztásánál.

[159] Az ekörben kifejtett elsőfokú bírói érvelést ([75] bekezdés) - a megváltozott jogi minősítésre tekintettel is - a másodfokú bíróság is elfogadta.

[160] A törvényszék a bűnösségi körülményeknek megfelelő nyomatékokat tulajdonítva, tettarányos, a vádlott egészségi állapotára tekintettel, egyéniesítést is kifejező szankciót alkalmazott a Btk. 116. §-án alapuló maximális időtartamú próbára bocsátással, ami elég súlyos ahhoz, hogy a fiatalkorú vádlott helyes irányba fejlődjön és a társadalom hasznos tagjává váljon. A megválasztott intézkedés a fiatalkorú nevelését és védelmét is szolgálja, hiszen ezzel nem emeli ki az autista vádlottat a megszokott családi környezetéből.

[161] Emellett a vádlott viszonya időközben rendeződött családjával és a sértettel, ezen okok miatt a másodfokú bíróság a büntetés súlyosítására nem látott alapot, ezért az ügyészségi fellebbezés nem lehetett eredményes.

[162] Törvényes volt a fiatalkorú elkövetővel szemben a pártfogó felügyeletről a Btk. 119 § (1) bekezdés b./ pontján alapuló rendelkezés is, illetve a magatartási szabályok megszegése esetére történő figyelmeztetés és jogszabályi rendelkezésen alapuló kioktatás is.

[163] Nyilvánvaló elírás az ítéletben a Btk. 70. § (2) bekezdésre hivatkozás, hiszen a 71. § (2) bekezdés b./ pontja rendelkezik arról, hogy a pártfogolt a bűncselekmény elkövetésében részt vett, meghatározott személlyel ne tartson kapcsolatot. E körben pontatlan volt az ítéleti rendelkezés is a „köteles magát távol tartani” megfogalmazással.

[164] Ugyanakkor a törvényszék nem adta indokát annak, hogy a nevet változtatott és külföldre költözött sértett esetében mi indokolta a tilalmat. Ugyanis ilyen megváltozott életkörülmények esetén legfeljebb a sértett tudná felvenni a kapcsolatot a vádlottal. Ekként ezen tilalom a pártfogó felügyelet céljának elősegítése érdekében teljességgel fölösleges volt, így a táblabíróság azt - a jogszabály szerinti pontos megfogalmazás mellett - mellőzte.

[165] A törvényszék az írásba-foglalás során észlelte, hogy a bűnügyi felügyelet fenntartása az ügydöntő határozat meghozatala után törvénysértő, mert a Be. 552. § (3) bekezdése alapján, a bíróságnak meg kell szüntetnie a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedést, ha a vádlottat próbára bocsátotta. Ezért a törvényszék a bűnügyi felügyeletet a Be. 552. § (1) bekezdése alapján megszüntette az 53-IV. számú 2025. július 23. napján végleges végzésével. Emiatt a táblabíróság a pontos dátummal tüntette fel a lakóhelyhez kötött bűnügyi felügyelet időtartamát.

[166] A Be. 321. § (5a) bekezdés szerint a dolog átvételére jogosult vagyoni érdekelt a lefoglalás megszüntetéséről és a dolog kiadásáról szóló határozat vagy a dolog átvételére vonatkozó felhívás, továbbá a vádemelés után a jogerős vagy véglegessé vált határozat közlésétől számított három hónapon belül nem veszi át a dolgot, akkor a dolog az állam tulajdonába kerül. Erről a lefoglalás megszüntetéséről szóló határozatban kell rendelkezni.

[167] Mivel az elsőfokú bíróság elmulasztott a rendelkezni a 2024. március 1. napjától hatályos jogszabályhelyről a bűnjelek kiadása kapcsán, ezért a másodfokú bíróság ezt is pótolta.

[168] Nem osztotta a táblabíróság az ügyészség azon jogi érvelését, miszerint a Be. 693/A. §-a alapján a vádlott nagykorú gondozójának, tanú5 Máriának a bűnügyi költség megfizetésére kötelezésének törvényes alapja volt, ugyanakkor a felhívott jogszabály törvényi indokolása értelmében a jogalkotó a gondozó mögöttes felelősségét kívánta megteremteni,

így a vádlott bűnügyi költség viselésére történő kötelezése sem maradhat el a Be. 574. § (1) bekezdése szerinti általános szabályok alapján.

[169] A Be. 693/A. § szerint, ha a bíróság a fiatalkorú vádlottat szándékos bűncselekmény elkövetésében bűnösnek mondja ki vagy szabálysértés elkövetéséért a felelősségét megállapítja, akkor a bűnügyi költség viselésére a fiatalkorú vádlott gondozását a cselekmény elkövetésének idején ellátó nagykorú személyt is kötelezheti.

[170] A jogszabály értelmezéséből, de az ügyészség részéről hivatkozott társbírói ítéletről sem következik azon vádhatósági álláspont, hogy a vádlott bűnügyi költség viselésére történő kötelezése nem maradhat el a Be. 574. § (1) bekezdése szerinti általános szabályok alapján.

[171] Ez a szabály a fiatalkorúak sajátos büntetőeljárási helyzetéből fakad: a jogalkotó nem kívánja a bűnügyi költségeket automatikusan a fiatalkorúra terhelni, hiszen nincs jövedelme, vagyoni önállósága. Ezért a jogalkotó a költség megfizetését a nagykorú gondozóra hárítja át.

[172] Vagyis törvényes volt az elsőfokú bíróságnak azon rendelkezése, amiben a vádlott helyett - aki jövedelemmel nem rendelkezik - tanú5 kötelezte az ítélet [78] bekezdésben részletezett bűnügyi költség viselésére.

[173] Ekörben észlelte a táblabíró a vagyoni érdekelt nevének és lakcímének az elsőfokú ítélet rendelkező részében való pontatlan feltüntetését, ezért azokat korrigálta.

[174] Törvényes volt az igazságügyi szakértő visszaidézésével felmerült költség viselésének az államra történő terhelése Be. 574. § (3) bekezdése alapján.

[175] Tekintettel a fentiekre az ítéltábla a Be. 606. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[176] A Be. 613. § (1) bekezdés szerint a másodfokú bíróság a határozatában megállapítja a másodfokú bírósági eljárásban felmerült bűnügyi költséget, és szükség esetén rendelkezik annak viseléséről. A (2) bekezdés a) és b) pontja értelmében a másodfokú bíróság a bűnösnek kimondott vádlottat mentesítheti a másodfokú bírósági eljárásban felmerült bűnügyi költségnek vagy egy részének a megfizetése alól, ha az ügyész vádlott javára bejelentett, illetve a vádlott vagy a védő fellebbezése eredményes volt, vagy az ügyész a) ponton kívüli fellebbezése nem vezetett eredményre.

[177] Mivel az ügyész súlyosítást célzó perorvoslata a másodfokú eljárásban nem vezetett eredményre, ezért az ott felmerült kirendelt védői és ügygondnoki díjat az állam viseli.

Budapest, 2026. február 26.

dr. Magócsi István
Judit

a tanács elnöke

dr. Póta Péter

előadó bíró

dr. Szabó

bíró

A Budapest Környéki Törvényszék 2025. június 30. napján kihirdetett 20.Fk.44/2024/53. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2.Fkf.298/2025/9. számú ítéletében írt változtatással 2026. február 26. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2026. február 26. napján

dr. Magócsi István
a tanács elnöke